

Aan de gemeenteraad

Op 19 december 2023 stelden de leden M.H. Biljoen (Groenlinks), J. Bokhove (GroenLinks) en M.Y. Morkoç (GroenLinks) ons schriftelijke vragen over 'PFAS op terrein Rotterdam-The Hague Airport.'

Inleidend wordt gesteld:

'GroenLinks Rotterdam is erg geschrokken van de collegebrief van 14 december¹ en de berichtgeving in onder andere dagblad Trouw², over het advies van de GGD Rotterdam-Rijnmond om niets te eten uit de omgeving van het vliegveld vanwege de hoge concentraties van PFAS³.

Dit is een enorme klap voor de leden van Volkstuinenvereniging Wilgentuin, voor de Ponyclub, de Rijvereniging en mogelijk voor volkstuinverenigingen in de buurt. Maar ook voor omwonenden in Schiebroek of Overschie met een eigen tuin. Het baart GroenLinks ernstige zorgen dat dit risico mogelijk al bij grondwateronderzoek in april 2018 werd ontdekt, zoals blijkt uit het rapport van Tauw⁴. Er kunnen namelijk enorme gevolgen voor de volksgezondheid en het milieu zijn.'

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Was de gemeente in 2018 op de hoogte van verhoogde PFAS-concentraties bij het vliegveld? Zo ja, welke stappen heeft de gemeente destijds ondernomen om de risico's voor de gezondheid van mens, dier en milieu te beperken?

¹ <https://gemeenteraad.rotterdam.nl/Reports/Document/253fdf47-dbd3-4d89-bcc0-afdacd49d392?documentId=2705cf34-6341-4e8d-b5e5-1c1416afc9b6>

² <https://www.trouw.nl/binnenland/advies-ggd-eet-niets-uit-omgeving-vliegveld-rotterdam-om-pfas~b70d16a4/>

³ Specifiek PFOS, PFOSA, PFHxS, 6:2 FTS, 8:2 FTS en 10:2 FTS

⁴ Zie bijgevoegd rapport "Evaluatie deelsanering taxibaan Victor 1 en 2 te Rotterdam The Hague Airport", tabel op pagina 11

Antwoord:

Ja, de gemeente was in 2018 op de hoogte van de PFAS-verontreinigingen op de luchthaven. Namens de gemeente Rotterdam kijkt de DCMR als bevoegd gezag voor bodemverontreiniging mee met de voortgang van het onderzoek om de PFAS-verontreinigingen op de luchthaven in kaart te brengen. Daarbij wordt steeds gekeken naar risico's voor de gezondheid van mensen en het milieu. Ook wordt gekeken naar de mogelijke verspreiding naar de omgeving.

Tot voor kort zijn verontreinigingen alleen aangetroffen op het luchthaventerrein. Eind 2023 bleek uit onderzoek dat ook in het oppervlaktewater op de luchthaven én in een sloot bij het volkstuincomplex Wilgentuin PFAS is aangetroffen. Dit maakt dat de situatie ten aanzien van verspreidingsrisico's en mogelijke risico's voor de mens is veranderd. Daarop is direct besloten om aanvullend onderzoek te doen in de directe omgeving om te achterhalen of er risico's zijn en inzicht te krijgen in de mogelijke verspreiding. Hierbij is besloten om actief te communiceren met de direct betrokkenen in de omgeving. Met het oog op de gezondheid is tevens direct de GGD betrokken.

Vraag 2:

Zo nee, op welk moment was de gemeente wél op de hoogte, en welke stappen zijn er toen ondernomen?

Antwoord:

De gemeente was in 2018 op de hoogte. Zie tevens het antwoord op vraag 1 voor nadere toelichting.

Vraag 3:

Waarom wordt in de collegebrief de suggestie gewekt dat RTHA pas eind oktober 2023 op de hoogte was van verhoogde PFAS-concentraties, als die reeds in april 2018 zijn gemeten?

Antwoord:

De gemeente was in 2018 op de hoogte van PFAS op het luchthaventerrein. De situatie veranderde echter in december 2023 door het vaststellen van PFAS in het oppervlaktewater op het luchthaventerrein en in een sloot bij het volkstuinencomplex Wilgentuin.

Voorts wordt door de raadsleden gesteld:

'Op de website van de gemeente Rotterdam lezen we dat "een volkstuin een fijne plek is voor Rotterdammers die zelf geen tuin hebben. De volkstuin is voor kinderen een fijne en veilige speelplek"⁵. Tegelijkertijd adviseert GGD Rotterdam-Rijnmond om voorlopig geen groente en fruit uit de omliggende moestuinen te eten, om bij het tuinieren handschoenen te dragen en na afloop de handen grondig te wassen. Effectief betekent dit een forse beperking op - of het stopzetten - van tuinieren wat Rotterdammers op de volkstuin met veel liefde en passie doen.'

⁵ <https://www.rotterdam.nl/volkstuinen>

Vraag 4:

Bent u het met ons eens dat recreatie in een verontreinigd gebied niet fijn of veilig is voor kinderen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Het college meent dat het niet wenselijk is dat recreatie in verontreinigd gebied plaatsvindt, met name als het een gezondheidsrisico met zich meebrengt. Helaas is de bodem in Rotterdam, in dit geval door historische omstandigheid, niet altijd schoon. Hoe het in deze situatie veilig is hier te recreëren wordt nader onderzocht. Uitgangspunt is natuurlijk dat ondanks dat de bodem niet altijd schoon is, recreatie wel op een veilige wijze mogelijk moet zijn.

Vraag 5:

Is het college het met GroenLinks eens dat de mededeling van de luchthaven ("De waardes zijn hoger dan we willen, maar vormen geen acuut risico") extreem onverantwoord is richting de volkstuinders en omwonenden, gezien het advies van de GGD? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Nee, het college is het niet met u eens dat de mededeling van de luchthaven extreem onverantwoord is. Omdat wij de gezondheid van de Rotterdammers belangrijk vinden, is de GGD hierbij betrokken. Ook de luchthaven heeft contact gehad met de GGD over de risico's. Er is geen sprake van een acuut gevaar. Op basis van het GGD-advies heeft de luchthaven haar mededeling verwoord.

In de sloot naast het volkstuincomplex is PFOS (een PFAS die aanwezig is in het blusschuim) aangetroffen. Het gemeten gehalte is lager dan de richtwaarde die geldt voor beregening met oppervlaktewater. Daarmee is de situatie feitelijk binnen de daarvoor geldende waarden, maar omdat dit slechts één meting betreft én de situatie op het volkstuincomplex niet bekend is, heeft de GGD uit voorzorg geadviseerd vooralsnog niet te besproeien met slootwater en geen eigen gekweekte groente en fruit uit de tuin op VTV de Wilgentuin te eten.

Eerst moet nader onderzoek in bodem en oppervlaktewater worden gedaan om meer te kunnen zeggen over mogelijke gezondheidsrisico's voor de volkstuinders. Ook zal aanvullend onderzoek in de omgeving (in oppervlaktewater, grondwater en grond) plaats moeten vinden om de verspreiding in beeld te brengen. Dan weten we waar PFAS zit en of er mogelijke gezondheidsrisico's zijn voor omwonenden.

Vraag 6:

Is het college in overleg met de luchthaven over de verantwoordelijkheid voor het opruimen van de PFAS (voor zover technisch mogelijk) uit het water en de vervuilde grond? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Ja, naar aanleiding van de melding van de luchthaven over verontreinigingen in het oppervlaktewater heeft de wethouder KBW gesproken met de directie van de luchthaven over de aanpak en de te nemen stappen. De urgentie van vervolgonderzoek in de directe omgeving werd gedeeld. De luchthaven is zelf actief bezig met onderzoek om na te gaan wat de ernst en omvang van de verontreinigingen is. Op basis van ernst en omvang bepaalt de DCMR, namens de gemeente als bevoegd gezag, of de verontreinigingen moeten worden gesaneerd.

Vraag 7:

Welke andere stappen onderneemt de gemeente om de gezondheid van mens, dier en milieu te beschermen rondom het vliegveld?

Antwoord:

De GGD, de gemeente en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) hebben de afgelopen weken in overleg met de luchthaven en het bodemadviesbureau gekeken naar de blootstellingsrisico's rondom de luchthaven. Daarbij ging het met name over drie andere volkstuincomplexen in de buurt van de luchthaven: de coöperatieve boerderij/pluktuin Herenboeren de Vlinderstrik, volkstuinvereniging (VTV) Zuiderlaan en Stichting TVO (Tuinieren voor Ouderen). Geconcludeerd is dat op de coöperatieve boerderij/pluktuin Herenboeren de Vlinderstrik en Stichting TVO (Tuinieren voor Ouderen) geen blootstelling wordt verwacht door verspreiding van de verontreiniging op de brandweeroefenlocatie. Naar deze locaties kan geen verspreiding via het oppervlaktewater optreden.

Op basis van informatie van het Hoogheemraadschap (HHSK) is geconstateerd dat VTV Zuiderlaan gelegen is in het verlengde van de afwateringssloten van de luchthaven. Deze VTV ligt ongeveer 2 km van de brandweeroefenlocatie, en de kans op verhoogde PFAS-waarden door verspreiding wordt zeer klein geacht. Maar ook omdat deze VTV hoofdzakelijk wordt gebruikt voor het verbouwen van groenten en fruit is het van belang om zekerheid te verschaffen door bodemonderzoek te doen.

De luchthaven wil op basis van de nu lopende onderzoeken direct naast de bron (dus op VTV Wilgentuin, de ponyclub en in de afwateringssloten) bepalen of nader onderzoek noodzakelijk is op locaties die verder weg liggen van de bron. Wij hebben echter besloten, om vooruitlopend op de resultaten van het voorgaande onderzoek, al te starten met onderzoek op VTV Zuiderlaan, zodat we duidelijkheid kunnen verschaffen vóór start van het komend teeltseizoen.

Vooralsnog zijn in de omgeving van de brandweeroefenlocatie op de luchthaven geen andere gevoelige locaties aanwezig die aanvullend onderzoek nu noodzakelijk maken. Op basis van de resultaten van de lopende onderzoeken wordt de feitelijke situatie bepaald en wordt duidelijk welke eventuele vervolgmaatregelen of aanvullende onderzoeken noodzakelijk zijn.

Vraag 8:

Welke compensatiemogelijkheden zijn er voor tuinders als zij niet (gezond) kunnen tuinieren vanwege verontreiniging? Hoe worden zij hierover geïnformeerd?

Antwoord:

Dit is nu niet aan de orde, omdat eerst duidelijkheid verschaft moet worden over eventuele aanwezige risico's en dan pas als deze eventueel in kaart zijn nagedacht kan worden over oplossingen.

Voorts wordt door de raadsleden gesteld:

'Het college geeft aan vervolgonderzoek te doen naar de waterkwaliteit op het volkstuinencomplex en bij de Ponyclub, en dat het Hoogheemraadschap van Schieland en

de Krimpenerwaard de oppervlaktewaterkwaliteit onderzoekt. Via het oppervlaktewater zijn ook andere volkstuinencomplexen met de vervuilde sloot verbonden.'

Vraag 9:

Hoe groot is het meetgebied waar de hoge waardes zijn gevonden?

Antwoord:

De verhoogde waarden zijn nu alleen gevonden in de grenssloot van de luchthaven direct naast de brandweeroefenlocatie. Het gaat echter om een eenmalige waarneming en aanvullend onderzoek vindt plaats om dit beter in beeld te brengen. Zie ter aanvulling ook het antwoord op vraag 7.

Vraag 10:

Wat de omvang van het onderzoeksgebied voor het onderzoek naar verspreiding via het oppervlaktewater van HHSK, en is hierover contact met het Hoogheemraadschap Delfland, mocht de vervuiling verder verspreid zijn dan de grens van het waterschap?

Antwoord:

In overleg met HHSK wordt gekeken naar verspreiding binnen het werkgebied van HHSK. Op dit moment zijn er nog geen gegevens beschikbaar met betrekking tot verspreiding buiten het werkgebied en moet het onderzoek naar de mogelijke verdere verspreiding worden afgewacht. Er is al wel contact tussen beide hoogheemraadschappen over de problematiek.

Vraag 11:

Ziet het college reden om voorzichtig te zijn met het eten uit andere nabijgelegen volkstuincomplexen en tuinen in de omgeving in afwachting van het onderzoek naar de oppervlaktewaterkwaliteit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Door de GGD is voor VTV Wilgentuin geadviseerd om uit voorzorg voorlopig geen groenten en fruit uit eigen tuin te consumeren en de tuin niet te besproeien met oppervlaktewater in afwachting van de onderzoeksresultaten van het aanvullend bodemonderzoek. Zie voor de afweging ter aanvulling de beantwoording bij vraag 5.

Voor verder van de bron gelegen locaties is dit advies niet gegeven. VTV Zuiderlaan heeft besloten om eveneens het voorzorgadvies te volgen, in afwachting van de resultaten van het onderzoek op het eigen volkstuincomplex.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

J.H. Meijer, l.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb